

Jaarverslag 2008

Januari 2009

JAARVERSLAG 2008

REKENKAMERCOMMISSIE WIJDEMEREN

Inleiding

De rekenkamercommissie is ingesteld om vanuit een onafhankelijke positie de controlefunctie van de raad te versterken. De kerntaak van de commissie vormt het verrichten van onderzoek naar de effectiviteit en doelmatigheid van het gemeentelijk beleid en de beleidsuitvoering, alsmede het op basis van de onderzoeksbevindingen adviseren over verbeteringen.

Dit derde jaarverslag van de in maart 2006 voor vier jaar benoemde rekenkamercommissie bevat een overzicht van de in 2008 verrichte werkzaamheden ter uitvoering van het Werkprogramma 2006-2008 [1].

In het verslagjaar werden de volgende onderzoeksrapporten aan de gemeenteraad van Wijdemeren uitgebracht:

- **Onderzoek naar het Subsidiebeleid**, januari.
- **Onderzoek Integriteitsbeleid gemeente Wijdemeren**, april.
- **Kwaliteit Programmabegroting**, juli.

Verder wordt stilgestaan bij de totstandkoming van het Werkprogramma 2008-2010 [5], dat in oktober 2008 het licht zag. Aandacht wordt tevens besteed aan de voortgang bij enkele in genoemd werkprogramma opgenomen onderwerpen. Over één project uit het Werkprogramma 2008-2010 werd in 2008 aan de raad gerapporteerd:

- **Brief inzake beëindiging overeenkomst Situs**, november.

Project Subsidiebeleid

Doel van het onderzoek was te bezien of de herijking van het subsidiebeleid, die in 2002/2003 had plaatsgevonden, tot een effectief en doelmatig subsidiestelsel heeft geleid. De gemeente Wijdemeren verstrekt jaarlijks rond 110 subsidies aan verenigingen en instellingen. In 2008 was hiermee een bedrag van ruim € 0,9 miljoen gemoeid.

De projectbeschrijving van het onderzoek werd in mei 2007 door de rekenkamercommissie naar de raad gezonden. Het onderzoek werd uitgevoerd door een projectgroep uit de commissie, bestaande uit C.H. Moen (voorzitter) en W.H. van den Hoek.

In haar rapport *Onderzoek naar het Subsidiebeleid* van april 2008 [2] stelt de rekenkamercommissie vast dat een onvolledig inzicht bestaat in de totale financiële steun die aan verenigingen/instellingen wordt geboden. Naast de directe subsidies zijn er 'verborgen' of 'indirecte subsidies' in de vorm van het tegen niet-kostendekkende huurtarieven beschikbaar stellen van accommodaties.

Met name de financiële bijstand aan de sportverenigingen wordt gedomineerd door dergelijke indirecte subsidies. De omvang van de indirecte subsidiëring is wel in totaal maar niet per vereniging of instelling bekend.

Verder constateert de commissie dat de subsidies door de ontvangers worden beleefd als verworven rechten. Door de gemeente is geen klimaat gecreëerd, waarin subsidies worden gezien als instrument om aan het bereiken van bepaalde gemeentelijke beleidsdoelen bij te dragen. De financiële bijdragen aan de grote subsidieontvangers zijn dan ook te weinig afhankelijk gemaakt van de mate waarin door verenigingen of instellingen prestaties worden geleverd die vanuit beleidsoogpunt gewenst zijn.

De rekenkamercommissie formuleert, op grond van haar bevindingen elf aanbevelingen ter verbetering van de effectiviteit en efficiency van het subsidiestelsel. De commissie stelt voor onderscheid te maken tussen grotere subsidies ('budgetsubsidies') en subsidies van kleinere omvang ('stimuleringsubsidies'). De grotere subsidies (€ 10.000 en hoger) zouden gebaseerd moeten zijn op prestatieafspraken. Bij de kleinere subsidies (onder €10.000) kan met een lichter verantwoordingsregime worden volstaan, zodat de administratieve rompslomp ten opzichte van de huidige situatie kan worden verminderd. Verder is een belangrijke aanbeveling om voortaan de indirecte subsidies per vereniging/instelling zichtbaar te maken.

De overige aanbevelingen betreffen de inrichting van de Algemene Subsidieverordening, de inhoud van de aangaande budgetsubsidies te maken prestatieafspraken, het creëren van een beleidsruimte voor uitzonderlijke prestaties van verenigingen of instellingen, het experimenteren met meerjarige subsidiecontracten, het concentreren van de administratieve uitvoering en het aanwijzen van een functionaris voor de kwaliteitsbewaking van het subsidiebeleid.

De rekenkamercommissie gaf in mei 2008 een presentatie van haar rapport in de raadscommissie Maatschappelijke Zaken.

De gemeenteraad heeft in oktober op voorstel van het college van B&W besloten negen van de elf door de rekenkamercommissie gedane aanbevelingen over te nemen. Een actieplan is opgesteld teneinde in een straf tempo de invoering van de voorgenomen wijzigingen in het subsidiesysteem te verwezenlijken.

Project Integriteitsbeleid

Doel van het onderzoek was vast te stellen of de door de gemeente Wijdmeren genomen maatregelen op het gebied van integriteit daadwerkelijk worden uitgevoerd en effectief zijn. De projectbeschrijving van het onderzoek werd in augustus 2007 naar de raad gezonden. Het onderzoek ging in oktober 2007 van start en werd verricht door een projectgroep uit de rekenkamercommissie, bestaande uit M. Rabbae (voorzitter) en C.H. Moen.

In haar rapport *Onderzoek Integriteitsbeleid* van april 2008 [3] geeft de rekenkamercommissie antwoord op de vraag of de gemeente Wijdmeren voldoende doet om de onkreukbaarheid, betrouwbaarheid en objectiviteit van bestuurders en ambtenaren te waarborgen.

De commissie stelt samenvattend vast dat de gemeente op de goede weg is met haar integriteitsbeleid, maar dat nieuwe initiatieven nodig zijn.

De Rekenkamercommissie constateert dat Wijdemeren in 2005 vooropliep met het formuleren van een reeks maatregelen ter voorkoming van integriteitsschendingen. Tot de maatregelen, die al van kracht werden voordat wettelijke voorschriften en landelijke bestuursafspraken daartoe verplichtten, behoren gedragscodes voor ambtenaren, collegeleden en raadsleden, registratie van nevenfuncties en financiële belangen ter voorkoming van belangenverstrengeling, het niet accepteren van relatiegeschenken en de screening van nieuw personeel. De alertheid op mogelijke inbreuken op de integriteit is daardoor toegenomen, aldus de Rekenkamercommissie. In de loop van de tijd is echter de aandacht verslapt, waardoor een aantal voornemens niet is gerealiseerd en er een informatie-achterstand is ontstaan over landelijke ontwikkelingen op dit terrein. Bovendien is door het college niet voldaan aan haar rapportageverplichtingen aan de raad en zijn door de raad evenmin initiatieven genomen om verantwoording af te dwingen.

Teneinde de positieve ontwikkelingen vast te houden doet de Rekenkamercommissie vier aanbevelingen die moeten leiden tot een jaarlijkse verantwoording aan de raad over het gevoerde integriteitsbeleid, een beter toezicht op de beleidsuitvoering, alsmede een betere scholing van raadsleden en van medewerkers.

Het rapport werd in april door de rekenkamercommissie gepresenteerd in de raadscommissie Bestuur en Middelen.

De gemeenteraad stemde, na overleg met het college, in met de aanbevelingen van de rekenkamercommissie. In de Programmabegroting 2009 werd vastgelegd dat in de Jaarrekening 2008 verantwoording zal worden afgelegd over het gevoerde integriteitsbeleid, met name over de uitvoering van de voornemens uit de nota Integriteitsbeleid (2005). Verder zal worden nagegaan of aanvullende maatregelen nodig zijn, gelet op de ontwikkelingen die zich sinds 2005 hebben voorgedaan.

Project Kwaliteit Programmabegroting

Doel van het onderzoek was te beoordelen of de Programmabegroting voldoet als effectief sturingsinstrument voor de gemeenteraad en op grond daarvan aanbevelingen te doen voor inhoud en inrichting van dit beleidsdocument.

In haar in januari 2008 aan de gemeenteraad aangeboden projectbeschrijving zette de rekenkamercommissie uiteen dat zij daartoe de Programmabegroting 2008 aan een kritische doorlichting zou onderwerpen.

Het onderzoek werd verricht door een projectgroep uit de commissie, bestaande uit C.H. Moen (voorzitter) en M. Rabbae.

In haar rapport *Kwaliteit Programmabegroting* van oktober 2008 [4] aan de gemeenteraad spreekt de rekenkamercommissie zich kritisch uit over de Programmabegroting van de gemeente Wijdemeren. De beleidsinhoudelijke informatie die de jaarlijkse begroting biedt, schiet tekort als basis voor gedegen beslissingen van de raad. Een systematische verbeteringslag is noodzakelijk.

De rekenkamercommissie heeft de Programmabegroting 2008 getoetst aan de geldende wet- en regelgeving en aan de eisen die aan dit document als belangrijk gereedschap voor de gemeenteraad moeten worden gesteld. Aan de formele eisen wordt grotendeels voldaan. Maar de begroting biedt de raad te weinig houvast bij het ontwikkelen van beleid en bij de controle die hij op het college van b&w moet uitoefenen. De rekenkamercommissie heeft een tekort aan systematiek en diepgang aangetroffen in de beschrijving van de acht beleidsprogramma's die worden onderscheiden. Te bereiken maatschappelijke effecten ontbreken vaak, te leveren prestaties worden te weinig specifiek en meetbaar omschreven en de koppeling van beleid aan geld schiet tekort.

Centrale aanbeveling van de rekenkamercommissie is een stapsgewijze verbetering van de kwaliteit van de Programmabegroting. Voorgesteld wordt een vernieuwingsproject te starten. Zwaartepunt van het door de raad en het college in te richten project Vernieuwing Programmabegroting dient te liggen aan de beleidsinhoudelijke kant.

De rekenkamercommissie heeft haar rapport gepresenteerd in de vergadering van de raadscommissie Bestuur en Middelen van november. Begin 2009 zal de raad met het college in overleg treden ter voorbereiding van zijn standpuntbepaling over het rekenkamerrapport.

Werkprogramma 2008-2010

In een bijeenkomst met de fractievoorzitters in oktober 2007 vond een eerste gedachtenwisseling over in het programma op te nemen onderzoeksonderwerpen plaats. In een in augustus 2008 gehouden bijeenkomst werden de resultaten van het intern beraad van de commissie over te entameren nieuwe (voor)onderzoeken met de fractievoorzitters besproken. De fractievoorzitters bleken zich in hoge mate te kunnen vinden in de door de rekenkamercommissie gepresenteerde notitie *Bouwstenen Werkprogramma 2008/2010*.

Het *Werkprogramma 2008-2010* [5] werd in oktober aan de raad aangeboden. Het programma kent een looptijd van oktober 2008 tot en met februari 2010, wanneer de benoemingstermijn van de zittende leden van de rekenkamercommissie verstrijkt.

Het Werkprogramma stelt drie onderzoeksprojecten in het vooruitzicht, alsmede twee vooronderzoeken die tot het formuleren van projecten kunnen leiden.

De onderzoeksprojecten zijn:

- Reïntegratiebeleid
- Afwikkeling overeenkomst met Situs (oriënterend onderzoek)
- Communicatie bij burgerparticipatie (DoeMee-onderzoek)

De vooronderzoeken betreffen de onderwerpen:

- Beheer openbare ruimte
- Handhaving/beleid Ruimtelijke Ordening, Bouwen, Brandveiligheid

Voorts zal de rekenkamercommissie eind 2009 starten met een terugblik op het functioneren van de commissie en de door haar bereikte resultaten sinds haar aantreden in maart 2006. Waar nodig zullen veranderingen in opzet en werkwijze worden voorgesteld.

Inzake het project Reïntegratiebeleid is in juli de *Projectbeschrijving Quick-scan Reïntegratiebeleid* aan de raad van Wijdemeren gezonden. De uitvoering van het onderzoek geschiedt door een projectgroep uit de rekenkamercommissie, bestaande uit W.H. van den Hoek (voorzitter) en M. Rabbae. Bij het einde van het verslagjaar was het onderzoek eindweegs gevorderd.

Het project *Situs/Dorpscentrum Oud-Loosdrecht* werd in oktober afgesloten met een brief [6] aan de raad. Daarin stelt de rekenkamercommissie vast dat bij de in 2006/2007 genomen beslissingen inzake de afscheidingsregeling met Situs niet alle relevante scenario's op hun sterkten, zwakten en risico's zijn geanalyseerd.

De raad zal begin 2009 worden geïnformeerd over de conclusies van de rekenkamercommissie uit het door haar aangaande het onderwerp *Handhavingsbeleid* verrichte vooronderzoek.

Follow-up rekenkamerrapporten

Bij de bespreking van haar Jaarverslag 2007 in de raadscommissie Bestuur en Middelen van februari 2008 heeft de rekenkamercommissie haar zorg uitgesproken over de weinig transparante wijze waarop de gemeenteraad met de aanbevelingen van de commissie omgaat. De raadscommissie concludeerde dat de terugkoppeling over de follow-up van uitgebrachte rekenkamerrapporten verbetering behoeft en gaf de griffier opdracht een overzicht op te stellen en dat vervolgens systematisch bij te houden.

De griffier heeft bedoeld overzicht inmiddels in ontwerp vervaardigd. Bij het afsluiten van dit Jaarverslag was het overleg van de griffier met de leden van de commissie Bestuur en Middelen over inrichting en inhoud van het overzicht nog niet afgerond.

Financiën

Overzicht uitgaven Rekenkamercommissie Wijdemeren 2008

	Begroot	Werkelijk
Vergoeding leden	20.300	20.719 [a]
Stelpost reis- en verblijfkosten	1.700	2.317
Kosten secretariaat	6.000	6.013
Onderzoekskosten	4.000	4.000 [b]
Overige kosten	500	368 [c]
Presentiegelden 2 ^e helft 2007		7.500 [d]
Totaal	32.500	40.917

Toelichting:

- [a] Conform een daartoe strekkend raadsbesluit van juni 2008, de vergoedingssystematiek veranderd. De presentiegelden voor bij te wonen vergaderingen zijn vervallen. Er worden met ingang van januari 2008 vaste maandelijkse vergoedingen toegekend.
- [b] Eerste termijn DoeMee-onderzoek *Communicatie bij Burgerparticipatie*.
- [c] Contributie Nederlandse Vereniging van Rekenkamers en Rekenkamercommissies (NVRK).
- [d] De overschrijding van het rekenkamerbudget is grotendeels te wijten aan de uitbetaling van presentiegelden over het 2^e halfjaar 2007, die ten onrechte niet ten laste van de begroting 2007 werd geboekt.

Relevante documenten

- [1] *Werkprogramma 2006-2008*, augustus 2006
- [2] *Onderzoek naar het Subsidiebeleid van de gemeente Wijdmeren*, januari 2008
- [3] *Onderzoek Integriteitsbeleid gemeente Wijdmeren*, april 2008
- [4] *Kwaliteit Programmabegroting*, oktober 2008
- [5] *Werkprogramma 2008-2010*, oktober 2008
- [6] *Brief inzake Beëindiging overeenkomst Situs*, november 2008

Januari 2009

Rekenkamercommissie Wijdmeren,
Chris Moen, voorzitter
Wim van den Hoek
Mohamed Rabbae

Bijlage:Lijst overige betrekkingen leden rekenkamercommissie

**LIJST MET OVERIGE BETREKKINGEN LEDEN
REKENKAMERCOMMISSIE WIJDEMEREN
Conform artikel 16 reglement van orde rekenkamercommissie**

C.H. Moen:

Voorzitter Rekenkamercommissie Bunschoten

W. H. van den Hoek:

Voorzitter Rekenkamercommissie Kampen
Lid Rekenkamers Castricum/Langedijk en Noordwijk
Consultant bij VDH CONSULT te Heemstede
Vice-voorzitter Afdeling CDA Noord-Holland

M. Rabbae:

Voorzitter ECHO-Expertisecentrum Allochtonen Hoger Onderwijs
Lid Initiatiefgroep 'Eén land, één samenleving'
Voorzitter Landelijk Marokkanenberaad